

Sygn. akt I ACz 607/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Anna Pelc
------------------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2013 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **(...) Spółka z o.o w R.**

o zapłatę

na skutek zażalenia **pozwanego**

na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 24 czerwca 2013 r., sygn. akt VI GNc 267/13

p o s t a n a w i a:

I. z m i e n i ć zaskarżone postanowienie w pkt I w ten sposób, że z w a l n i a pozwanego od opłaty od zarzutów w całości,

II. o d d a l i ć zażalenie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2013 r. (sygn. I C 267/13) Sąd Okręgowy zwolnił pozwanego od obowiązku uiszczenia opłaty od zarzutów w 1/2 części, w pozostałym zakresie wniosek oddalił.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy uzasadnił tym, że pozwany, choć znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, to nie zasługuje na pełne zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty. Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany winien przewidywać w procesie swojej działalności gospodarczej możliwość prowadzenia postępowań sądowych i w tym zakresie zabezpieczyć środki na tę okoliczność.

Na powyższe rozstrzygnięcie w zakresie odmowy zwolnienia od kosztów postępowania pozwany złożył zażalenie zarzucając:

- sprzeczność ustaleń faktycznych w sprawie z materiałem dowodowym,
- naruszenie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
- naruszenie art. 130 k.p.c. w zw. z art. 126 k.p.c. poprzez niewezwanie pozwanego do przedłożenia dodatkowych dokumentów świadczących o sytuacji finansowej pozwanego.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych w całości ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł także o dopuszczenie – w postępowaniu zażaleniowym - dodatkowych dowodów świadczących o braku środków finansowych pozwalających na uiszczenie żądanej zapłaty.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Argumenty ponoszone w zażaleniu okazały się zasadne i doprowadziły do zmiany postanowienia Sądu Okręgowego. Należało za trafny uznać zarzut naruszenia art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił sytuację majątkową pozwanego. Dostarczone przez niego dokumenty wskazują, że nie dysponuje żadnymi wolnymi środkami, które pozwoliłyby na uiszczenie nawet w części opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty. W ocenie Sądu Apelacyjnego dysponującego dodatkowymi dokumentami przedłożonymi wraz z zażaleniem nie budzi wątpliwości fakt, że pozwana spółka w chwili obecnej nie posiada środków finansowych, którymi mogłaby pokryć koszty sądowe.

Jednakże Sąd Okręgowy uznał, iż na przeszkodzie do pełnego zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych stoi to, że pozwany winien w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej przewidzieć możliwość wszczęcia wobec niego postępowania sądowego i w tym celu zabezpieczyć sobie odpowiednie środki. Zauważył również, że ewentualne zwolnienie przedsiębiorcy od kosztów sądowych może stanowić naruszenia art. 84 Konstytucji RP tj. zasady równego ponoszenia obciążeń publicznych przez obywateli.

Tych argumentów Sąd Apelacyjny, w przedmiotowej sprawie nie podziela. Z oświadczeń i dokumentów przedłożonych przez powoda wynika, że niekorzystny rozwój sytuacji gospodarczej doprowadził go do pozbawienia wszelkich płynnych elementów majątku. Egzekucje komornicze i administracyjne spowodowały zablokowanie środków finansowych na kontach bankowych spółki i pozbawiły możliwości bieżących realizacji zobowiązań. W takiej sytuacji należało uznać, że pozwany spełnił przesłankę określoną w art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pozwalających na zwolnienie go od kosztów sądowych. Ustawodawca umożliwiając zwolnienie osoby prawnej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych miał na uwadze, że także taka osoba, w sytuacji braku środków finansowych ma prawo do ochrony swoich praw przed sądem, przy czym określił dość rygorystyczne wymagania dla takiego zwolnienia.

Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że pozwany znajduje się w nadzwyczajnej sytuacji finansowej, a także podejmuje działania zmierzające do jej poprawienia. Równie istotną okolicznością jest fakt, że spółka wnioskuje o zwolnienie od kosztów znajduje się w roli pozwanego.

Podsumowując, należało uznać, że Sąd Okręgowy dopuścił się błędnej wykładni art. 103 ww. ustawy poprzez uznanie, że w sytuacji w jakiej znalazł się pozwany tj. brak środków finansowych na bieżącą działalność nie może ubiegać się o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od zarzutów w całości.

Jednakże nie można było zgodzić się z żądaniem pozwanego zwolnienia go od kosztów sądowych w całości. Na obecnym etapie jedynym kosztem, który jest obowiązany ponieść stanowi opłata od zarzutów od nakazu zapłaty. Ani z treści pozwu, ani treści zarzutów nie wynika, aby miały pojawić się inne koszty obciążające pozwanego. Jednocześnie, jak wyżej wskazano pozwany prowadzi działania mające na celu poprawę sytuacji finansowej w tym zawarciu układu z wierzycielami i uchylenia egzekucji komorniczych i administracyjnych. Z tych powodów zwolnienie pozwanego od całości kosztów sądowych byłoby przedwczesne.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie, w pozostałym zakresie zaś zażalenie oddalił (art. 385 k.p.c.).